

การพัฒนาชุมชนตามหลักสังคหวัตถุธรรมของวัดลินช้าง อำเภอนองหญ้าปล้อง
จังหวัดเพชรบุรี
COMMUNITY DEVELOPMENT ACCORDING TO SANGHAVATTHUDHAMMA
PRINCIPLE OF LIN CHANG TEMPLE, NONG YA PLONG DISTRICT,
PHETCHABURI PROVINCE

^[1]พระวรญาณ วรปญโญ (รอดประจง) PhraWaranyoo Vorapañño (Rodprajong)

^[2]พระครูวาทีวรวัฒน์ PhrakhruWateeworawat

^[3]พระมหากังวาล ธีรธมฺโม Phramaha Kangwal Dhiradhammo

^[1] ^[2] ^[3]วิทยาลัยสงฆ์ราชบุรี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย Ratchaburi Buddhist College,
Mahachulalongkornrajavidyalaya University University, Thailand
Corresponding Author E-mail: PhraWaranyoo@hotmail.com

Article Received: August 07, 2024. Revised: December 25, 2024. Accepted: December 27, 2024.

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาหลักการการพัฒนาชุมชนตามหลักสังคหวัตถุธรรม 2) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการพัฒนาชุมชนตามหลักสังคหวัตถุธรรม โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และ 3) เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการพัฒนาชุมชนตามหลักสังคหวัตถุธรรมของวัดลินช้าง เป็นการวิจัยแบบผสมวิธีโดยการวิจัยเชิงปริมาณใช้แบบสอบถามประชากรทั้งหมดในการวิจัย จำนวน 276 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติการวิจัย ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานโดยการทดสอบค่าที ค่าเอฟ วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 9 รูป/คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) หลักการพัฒนาชุมชนตามหลักสังคหวัตถุธรรมของวัดลินช้าง อำเภอนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี ในภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาทางด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้านสมานัตตตา การประพฤติตนเสมอต้นเสมอปลาย และรายด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก 3 ด้าน คือ ด้านทาน การให้การเสียสละ ด้านปิยวาจา การพูดด้วยถ้อยคำที่ไพเราะจริงใจ ด้านอัตถจริยา การสงเคราะห์ประโยชน์ส่วนรวม ตามลำดับ 2) ผลการเปรียบเทียบการพัฒนาชุมชนตามหลักสังคหวัตถุธรรมของวัดลินช้าง โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ ต่างกัน มีการพัฒนาชุมชนตามหลักสังคหวัตถุธรรมของวัดลินช้าง โดยภาพรวมแตกต่างกันจึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ การศึกษา อาชีพ และรายได้ ต่างกันมีผลให้ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาชุมชนตามหลักสังคหวัตถุธรรมของวัดลินช้างโดยภาพรวม ไม่แตกต่างกันจึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ และ 3) ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ในการพัฒนาชุมชนตามหลักสังคหวัตถุธรรม (1) ปัญหา อุปสรรค คือ จำนวนของผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือเพิ่มจำนวนมากขึ้นทำให้ได้รับการช่วยเหลือไม่ทั่วถึง มีการใช้ถ้อยคำที่ไม่สุภาพ ขาดความสำรวมในบางครั้ง (2) ข้อเสนอแนะ คือ การสำรวจข้อมูลผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือให้ครอบคลุม เว้นการใช้คำพูดที่ไม่สุภาพ และรักษาสมาสนะสาธูป การวางตัวให้เหมาะสมกับทุกสถานที่

คำสำคัญ: การพัฒนาชุมชน, หลักสังคหวัตถุธรรม, วัด, พระสงฆ์

ABSTRACT

This research aims to 1) study the principles of community development based on the principles of Saṅgahavatthu-dhamma (bases of social solidarity), 2) study the comparison of community development based on the principles of Saṅgahavatthu-dhamma classified by personal factors, and 3) study the problems, obstacles, and suggestions for community development based on the principles of Saṅgahavatthu-dhamma of Wat Lin Chang. This research was conducted using a mixed-methods method. The quantitative research used a questionnaire for the entire population of 276 people in the research. The data were analyzed using research statistics, including frequency, percentage, mean, standard deviation, and hypothesis testing using t-test, F-test, and one-way analysis of variance. The qualitative research was conducted by interviewing 9 key informants. The data were analyzed using content analysis. The results of the research found that 1) The overall opinions on the principles of community development based on the principles of Saṅgahavatthu-dhamma of Wat Lin Chang, Nong Ya Plong District, Phetchaburi Province were at a high level. When considering each aspect, the opinions were at a high level, which was the aspect of unity, consistent behavior. The opinions on each aspect were at a high level, which was the aspect of giving, sacrifice, kind speech, speaking with sweet and sincere words, and self-behavior, public welfare, respectively. 2) The results of the comparison of community development based on the principles of Saṅgahavatthu-dhamma of Wat Lin Chang classified by personal factors found that personal factors, namely the different ages had different in overall on community development according to the principles of Saṅgahavatthu-dhamma of Wat Lin Chang, so the hypothesis was accepted. As for the different of gender, education, occupation, and income had no different in overall on the people's opinions on the community development based on the principles of Saṅgahavatthu-dhamma of Wat Lin Chang, therefore, the hypothesis was rejected. And 3) Problems, obstacles, and suggestions in community development based on the principles of Saṅgahavatthu-dhamma (1) Problems, obstacles, were: The number of people needing help had increased, causing help to be insufficient for everyone. There was sometimes the use of impolite words and a lack of self-discipline. (2) Suggestions were: Surveying the information of people needing help to be comprehensive, refraining from using impolite words, and maintaining a monk's appearance and appropriate behavior in every location.

Keywords: Community Development, Saṅgahavatthu-Dhamma Principle, Temple, Monks

---

บทนำ

การสร้างวัดมีมาแต่โบราณกาลเมื่อประชาชนมีจิตศรัทธาในบรรพบุรุษศาสนาได้อพยพไปตั้งถิ่นฐานอยู่ ณ ที่ใด ก็มักจะสร้างวัดขึ้นแล้วนิมนต์พระสงฆ์ไปพำนัก เพื่อบำเพ็ญบุญกุศลประกอบศาสนกิจ ตามประเพณีที่ สืบต่อกันมา ในอดีตวัดเป็นสถานที่ที่พุทธศาสนิกชนทั่วไปได้ใช้เป็นที่ศึกษาอบรม ให้มีความรู้ในด้านวิชาชีพ ตำราแพทย์แผนไทย และศิลปกรรมแขนงต่างๆ เป็นสถานที่ทำบุญบำเพ็ญกุศล เป็นศูนย์กลางการบริหาร และการปกครอง รวมทั้งเป็นที่พึ่งทางจิตใจของประชาชน ดังนั้น วัดจึงเป็นพื้นที่เพื่อสำคัญทำหน้าที่ในการสืบทอดทางพระพุทธศาสนา และการปลูกฝังศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมอันดีงามแก่พุทธศาสนิกชน และประชาชนจากชนรุ่นหนึ่งสู่อีกหนึ่งสืบเนื่องจากอดีตมาจนถึงปัจจุบันเป็นเวลาช้านาน เพราะวัดเป็นศูนย์รวมจิตใจของชาวพุทธ โดยมีพระสงฆ์เป็นตัวแทนของวัดเป็นผู้นำทางด้านจิตใจของประชาชน เป็นศูนย์รวมแห่งความเชื่อถือ และความร่วมมือ เป็นสถานที่ประกอบพิธีกรรมเป็นบำเพ็ญกุศลตามวิถีชีวิตของชาวไทยพุทธ ซึ่งนับได้ว่าวัดเป็นสถานที่ทำประโยชน์ให้แก่สังคมเป็นอย่างมาก แต่เนื่องจากในสภาพของสังคมในปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงไป จึงมีผลทำให้บทบาทของวัดเปลี่ยนไปด้วย แต่อย่างไรก็ตามวัดก็ยังถือเป็น สถานที่สำคัญและน่าศึกษาเป็นอย่างยิ่ง โดยเจ้าอาวาสมีหน้าที่ทำนุบำรุงรักษาวัด และศาสนสมบัติของวัดให้เป็นอย่างดี ในการนี้ต้องดูแลบริหารกิจการภายในวัดอย่างต่อเนื่อง ทั้งด้านการปกครอง การศึกษา การปฏิบัติให้ถูกต้องตามพระธรรมวินัย และกฎหมายบ้านเมือง ให้มีความก้าวหน้า เป็นระเบียบแบบแผน เพื่อให้วัดเป็นศูนย์กลางการจัดกิจกรรมต่างๆ ของชุมชนของพุทธศาสนิกชนทั่วไป (สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, 2554) ซึ่งก็คือการพัฒนาชุมชนเนื่องจากมนุษย์ถือได้ว่าเป็นผู้มีส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาทุกอย่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการศึกษาว่าเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญาความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (พระพันธ์วัฒน์ ธรรมวาทชน (ภูมิรัง) และวิทยา ทองดี, 2565)

ด้วยความตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ในการสนองงานคณะสงฆ์และรัฐประกอบกับรัฐบาลมีนโยบายในการอุปถัมภ์คุ้มครองและทำนุบำรุงศาสนา ส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น และกลไกที่รับผิดชอบ ด้านศาสนา เพื่อให้การบริการจัดการ ส่งเสริมทำนุบำรุงศาสนา มีความเป็นเอกภาพ และประสิทธิภาพ วัดลั่นช้างจึงกำหนดแนวทางการพัฒนาวัดแบบบูรณาการ ให้สอดคล้องกับภารกิจ 6 ด้านของคณะสงฆ์ โดยระดมการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน เช่น ชุมชนรอบวัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนราชการ สถานศึกษาในพื้นที่ เพื่อจุดมุ่งหมายให้วัดมีสภาพความเป็นศูนย์กลางชุมชนอย่างแท้จริง และยั่งยืน และเมื่อวัดสามารถเป็นหลักที่ตั้งให้กับชุมชนได้แล้ว ลำดับต่อไปที่วัดต้องให้ความสำคัญก็คือชุมชนที่อยู่โดยรอบวัด เพื่อให้เกิดการพัฒนาไปในทิศทางเดียวกัน ต้องอาศัยคุณสมบัติของวัดในฐานะที่เป็นที่ศูนย์รวมความศรัทธาจากประชาชน มาประยุกต์ใช้ในการชักนำประชาชนให้มาร่วมกันพัฒนา สร้างเสริมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน และยังเสนอแนวคิดที่พระสงฆ์ต้องปรับเปลี่ยนประสบการณ์ และอุดมการณ์ในลักษณะที่ตอบสนองความต้องการของชุมชนในลักษณะประสมประสานกับการทำงานของกลุ่มต่างๆ รวม 6 ประการ (สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอชุมแพ, 2560) ดังนี้ 1) การพัฒนาต้องดำเนินการให้ทั่วถึง ด้วยเหตุที่การพัฒนาเป็นกระบวนการ ที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปสู่สิ่งที่ดีขึ้น โดยกระบวนการที่มีความต่อเนื่องและเกี่ยวข้องกับทุกๆ ฝ่าย ทั้งพุทธจักร (วัดและพระสงฆ์) และอาณาจักร (ข้าราชการ ผู้นำชุมชน และประชาชน) การพัฒนาจึงต้องดำเนินการให้ทั่วถึงครอบคลุมประชาชนทุกๆ กลุ่ม ไม่ใช่เฉพาะกลุ่มใดกลุ่มใด 2) การพัฒนาต้องเน้นการพัฒนาบุคคลเพื่อสร้างความพร้อมของประชาชนเพื่อการพัฒนาแก้ไขปัญหาของตนเอง โดยต้องพัฒนาประชาชนให้พร้อมทั้งทางด้าน

คุณภาพและคุณธรรม 3) การพัฒนาชุมชนควรเกิดขึ้นจากความคิดริเริ่มของประชาชนในชุมชน โดยอาศัย ความรู้ ความสามารถ ทักษะ และสติปัญญาของประชาชน ในการคิดค้นและริเริ่มพัฒนาโครงการต่างๆ เอง 4) การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน 5) การพัฒนาชุมชนที่สามารถตอบสนองความจำเป็นพื้นฐานของ ประชาชน ได้ควรจะเป็นการพัฒนาโดยประชาชนและเพื่อประชาชนเอง 6) การพัฒนาชุมชนที่จะประสบ ผลสำเร็จ สามารถบรรเทาหรือขจัดปัญหาของประชาชนได้อย่างแท้จริง ควรมุ่งเน้นให้เกิดการพึ่งพาตนเองของ ประชาชน อย่างไรก็ตาม ในการพัฒนาที่แท้จริงจะต้องพัฒนาใน 2 ลักษณะ คือ การพัฒนาภายนอก และการ พัฒนาภายใน ในการพัฒนาภายนอกได้รวมเอาการพัฒนาด้านร่างกาย ด้านปัจจัย 4 การกินดีอยู่ดี และการอยู่ ร่วมกันอย่างมีระเบียบวินัยและการเคารพกฎหมาย เป็นต้น ส่วนการพัฒนาภายในนั้นเป็นการพัฒนาความคิด สติปัญญาต่างๆ ให้มีคุณภาพที่ดี ดังนั้น ในการพัฒนาชุมชน พระสงฆ์จำต้องมีบทบาทที่จะชักนำประชาชน โดยพยายามสร้างความเจริญให้เกิดขึ้น ทั้งความเจริญภายในและความเจริญภายนอกของทุกคนในชุมชน (พระสมุห์วีระ สุนทรโร, 2566)

สภาพความเปลี่ยนแปลงทางสังคมในปัจจุบันทำให้เกิดปัญหาสังคมตามมา ไม่ว่าจะเป็นปัญหา สังคมระดับล่าง คือ ครอบครัว ชุมชน กระทั่งเป็นปัญหาสังคมระดับมหภาคทั่วประเทศ เช่น การปล้นชิง ทรัพย์สิน การทะเลาะวิวาทกัน ยาเสพติด แรงงานต่างด้าว ปัญหาเหล่านี้ส่งผลต่อการพัฒนาด้านจิตใจของ ผู้คนในสังคมตามไปด้วย เช่น การเกิดความเครียด การสูญเสียความเชื่อมั่น การหวาดระแวงระหว่างกัน ความ จริงแล้วปัญหาเหล่านี้มีความสัมพันธ์กันระหว่างกายภาพและจิตภาพ อันหมายถึงความเปลี่ยนแปลงทาง กายภาพของสังคมทำให้จิตใจของคนเปลี่ยนไป เช่น ความเร่งรีบของสังคมทำให้คนขาดสติในการทำงาน หรือ การที่คนปัจจุบันห่างไกลศาสนาหรือมองว่า ศาสนาล้าหลัง ก็ทำให้หันไปพึ่งพาความสะดวกสบายทางโลกวัตถุ มากขึ้น โดยภาพแล้วเป็นการขาดความสมดุลระหว่างวัตถุกับจิตใจ ดังนั้น การพัฒนาหรือแก้ปัญหาสังคม ปัจจุบันต้องสร้างความสมดุลให้คนในชุมชนได้ตระหนักถึงความเจริญด้านวัตถุตามกระแสโลกาภิวัตน์ และ ความเจริญด้านจิตใจที่มีพื้นฐานแบบกระแสชุมชนท้องถิ่นที่อาศัยการพึ่งพาระหว่างกันในชุมชน โดยเฉพาะ ความเชื่อศรัทธาในคุณงามความดีทางศาสนาที่จะเป็นตัวขับเคลื่อนสังคมให้เกิดความผาสุกได้ ด้วยเหตุนี้ หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาจึงมีความจำเป็นในการแก้ไขปัญหา และพัฒนาชุมชนให้เกิดความเข้มแข็ง เป็น ชุมชนที่เอื้ออำนวยช่วยเหลือกันและกัน ถ้อยทีถ้อยอาศัยกัน เพื่อให้เกิดความสุขและความเจริญทั้งตนและหมู่ คณะ (พระครูวิจิตรธรรมานุรักษ์, 2557) ปัญหาด้านการพัฒนาชุมชน ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านคุณภาพชีวิต อีกทั้งกับภาวะการณของโลกาภิวัตน์ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว จนทำให้คนใน ชุมชนประสบกับปัญหาในด้านต่างๆ เหล่านั้น อีกทั้งยังทำให้การที่จะเข้าหาวัดลดน้อยลง และเพื่อที่จะให้ ชุมชนสามารถพึ่งตนเองได้ หรือช่วยตนเองได้ในการคิดตัดสินใจและดำเนินการแก้ไขปัญหา ตลอดจนตอบสนองความต้องการของตนเอง

จากประเด็นปัญหาที่กล่าวมาประกอบกับการที่ผู้วิจัยมีสังกัดในพื้นที่อำเภอหนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี จึงสนใจศึกษาเรื่อง การพัฒนาชุมชนตามหลักสังคหวัตถุธรรมของวัดลิ้นช้าง อำเภอหนองหญ้า ปล้อง จังหวัดเพชรบุรี ซึ่งองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสำหรับ นำไปใช้ในการพัฒนาประสิทธิภาพการพัฒนาชุมชนของวัดลิ้นช้าง อำเภอหนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาหลักการพัฒนาชุมชนตามหลักสังคหวัตถุธรรมของวัดลินช้าง อำเภอนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการพัฒนาชุมชนตามหลักสังคหวัตถุธรรมของวัดลินช้าง อำเภอนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการพัฒนาชุมชนตามหลักสังคหวัตถุธรรมของวัดลินช้างอำเภอนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยผสมวิธีระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนบ้านลินช้าง หมู่ที่ 3 ตำบลยางน้ำกลัดเหนือ อำเภอนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 276 คน (คณะกรรมการบริหารงานตำบลยางน้ำกลัดเหนือ, 2566) และใช้ประชากรทั้งหมดในการวิจัย
2. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) โดยการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ได้แก่ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) จำนวน 3 กลุ่ม รวมทั้งสิ้น 9 รูปหรือคน ประกอบด้วย กลุ่มที่ 1 พระสงฆ์ในพื้นที่ จำนวน 3 รูป กลุ่มที่ 2 ข้าราชการในพื้นที่ จำนวน 3 คน และกลุ่มที่ 3 ผู้นำชุมชนในพื้นที่
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยมีขั้นตอนการสร้างแบบสอบถาม 1). ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2). กำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างเครื่องมือการวิจัย 3). นำเสนอร่างเครื่องมือการวิจัย ต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือในด้านด้านเนื้อหาสาระ รูปแบบและโครงสร้างของคำถาม ตลอดจนภาษาที่ใช้ และตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ แล้วนำมาหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.871 5) นำแบบสอบถามไปใช้จริงในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบ่งแบบสอบถาม ดังนี้ ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการนำสังคหวัตถุธรรม มาใช้ในการพัฒนาชุมชนของวัดลินช้าง อำเภอนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี

3.2 แบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) โดยมีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ ดังนี้ 1) ศึกษาวิธีการสร้างแบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูลจากเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบความคิดในการสร้างแบบสัมภาษณ์ 2) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการจัดการงานสาธารณูปการของวัดชาวเหนือ อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี 3) ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสัมภาษณ์ 4) สร้างแบบสัมภาษณ์ให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เพื่อนำมาวิเคราะห์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ โดยใช้สถิติ ดังนี้ 1) สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) สำหรับ

อธิบายลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างและพรรณนาปัจจัยส่วนบุคคล สถิติที่ใช้ คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2) สถิติอนุมานใช้สำหรับทดสอบสมมติฐาน โดยทดสอบค่าที (t-test) ในกรณีตัวแปรต้นสองกลุ่ม และการทดสอบค่าเอฟ (F-Test) ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ในกรณีตัวแปรต้นตั้งแต่สามกลุ่มขึ้นไป

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิด (Open ended Question) วิเคราะห์โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique) ประกอบบริบท นำเสนอเป็นความเรียง ประกอบตาราง โดยการแจกแจงความถี่ของผู้ตอบแบบสอบถามแบบปลายเปิด

สรุปผลการวิจัย

1. หลักการพัฒนาชุมชนตามหลักสังคหวัตถุธรรมของวัดลั่นช้าง อำเภอนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี ในภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้านสมานัตตตา การประพุดิตนเสมอดั้นเสมอปลาย และรายด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก 3 ด้าน คือ ด้านทาน การให้การเสียสละ ด้านปิยวาจา การพูดด้วยถ้อยคำที่ไพเราะจริงใจ ด้านอรรถจริยา การสงเคราะห์ประโยชน์ส่วนรวม ตามลำดับ ดังในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 หลักการพัฒนาชุมชนตามหลักสังคหวัตถุธรรมของวัดลั่นช้าง อำเภอนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี ในภาพรวม

ด้าน	หลักการพัฒนาชุมชนตามหลักสังคหวัตถุธรรมของวัดลั่นช้าง อำเภอนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี	ระดับความคิดเห็น		
		μ	σ	ระดับ
1	ด้านทาน การให้การเสียสละ	4.49	0.50	มาก
2	ด้านปิยวาจา การพูดด้วยถ้อยคำที่ไพเราะจริงใจ	4.47	0.47	มาก
3	ด้านอรรถจริยา การสงเคราะห์ประโยชน์ส่วนรวม	4.47	0.50	มาก
4	ด้านสมานัตตตา การประพุดิตนเสมอดั้นเสมอปลาย	4.52	0.52	มากที่สุด
ภาพรวม		4.49	0.50	มาก

2. ผลการเปรียบเทียบเกี่ยวกับหลักการการพัฒนาชุมชนตามหลักสังคหวัตถุธรรมของวัดลั่นช้าง อำเภอนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ตามสมมติฐานการวิจัย พบว่า สมมติฐานข้อที่ 1 ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาชุมชนตามหลักสังคหวัตถุธรรมของวัดลั่นช้าง อำเภอนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี แตกต่างกัน

จากผลการวิจัย พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาชุมชนตามหลักสังคหวัตถุธรรมของวัดลั่นช้างอำเภอนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี แตกต่างกัน โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานข้อที่ 2 ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาชุมชนตามหลักสังคหวัตถุธรรมของวัดลั่นช้าง อำเภอนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี แตกต่างกัน

จากผลการวิจัย พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาชุมชนตามหลักสังคหวัตถุธรรมของวัดลั่นช้าง อำเภอนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี แตกต่างกัน โดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานข้อที่ 3 ประชาชนที่มีการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาชุมชนตามหลักสังคหวัตถุธรรมของวัดลั่นช้าง อำเภอนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี แตกต่างกัน

จากผลการวิจัย พบว่า ประชาชนที่มีการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาชุมชนตามหลักสังคหวัตถุธรรมของวัดลั่นช้าง อำเภอนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี แตกต่างกัน โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานข้อที่ 4 ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาชุมชนตามหลักสังคหวัตถุธรรมของวัดลั่นช้าง อำเภอนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี แตกต่างกัน

จากผลการวิจัย พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาชุมชนตามหลักสังคหวัตถุธรรมของวัดลั่นช้าง อำเภอนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี แตกต่างกัน โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานข้อที่ 5 ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาชุมชนตามหลักสังคหวัตถุธรรมของวัดลั่นช้าง อำเภอนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี แตกต่างกัน

จากผลการวิจัย พบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาชุมชนตามหลักสังคหวัตถุธรรมของวัดลั่นช้าง อำเภอนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี แตกต่างกัน โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

3. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการพัฒนาชุมชนตามหลักสังคหวัตถุธรรมของวัดลั่นช้าง อำเภอนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี

3.1 ปัญหา อุปสรรคในการพัฒนาชุมชนตามหลักสังคหวัตถุธรรมของวัดลั่นช้าง อำเภอนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี พบว่า 1) ผู้สูงอายุในชุมชนเพิ่มสูงขึ้น และยังมีอีกหลายครัวเรือนที่ขาดการช่วยเหลือ 2) สิ่งของในการบริจาคไม่เพียงพอ 3) พระสงฆ์ใช้คำพูดไม่สุภาพ 4) บุคลากรในวัดใช้คำพูดเกรี้ยวกราด 5) เห็นแก่ความเหน้อย 6) ก้าวก่ายงานกันอยู่เสมอ 7) ไม่สมสมณสาธูป และ 8) ขาดความเอาใจใส่

3.2 ข้อเสนอแนะในการพัฒนาชุมชนตามหลักสังคหวัตถุธรรมของวัดลั่นช้าง อำเภอนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี พบว่า 1) สำรวจจำนวนที่แน่นอน เพื่อจะได้รับสิ่งของอย่างทั่วถึง 2) สอนให้ผู้รับรู้จักพอ 3) ให้ใช้หลักปิยวาจาให้มาก 4) ควรรักษาภริยา คำพูดให้เรียบร้อย 5) ควรอุทิศตนมากขึ้น 6) ทำหน้าที่ของตนให้สำเร็จลุล่วง 7) วางตนให้เหมาะสม และ 8) ร่วมรับรู้ปัญหาของชาวบ้าน

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยนำผลการวิจัยมาอภิปรายดังนี้

1. การพัฒนาชุมชนตามหลักสังคหวัตถุธรรมของวัดลั่นช้าง อำเภอนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านทานอยู่ในระดับมาก ด้านปิยวาจาอยู่ในระดับมาก ด้านอรรถจริยาอยู่ในระดับมาก และด้านสมานัตตตาอยู่ในระดับมากที่สุด จากผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่า การพัฒนาชุมชนตามหลักสังคหวัตถุธรรมของวัดลั่นช้าง อำเภอนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี ได้ดำเนินงานโดยครอบคลุมตามหลักสังคหวัตถุธรรม คือ หลักแห่งการสงเคราะห์เกื้อกูลกันในสังคมชุมชน ที่มีคนต่างระดับกันไม่ว่าจะเป็นด้านฐานะ ความเป็นอยู่ รูปแบบการดำเนินชีวิต ในสังคมหนึ่งย่อมจะต้องมีความบกพร่องและมีส่วนเกินทางด้านทรัพย์สิน และเครื่องดำเนินชีวิตอยู่ไม่มากนักน้อย ที่มุ่งสงเคราะห์และอนุเคราะห์ประชาชนในท้องถิ่น เพื่อให้ช่วยเหลือตนเองได้ และพัฒนาตนเองไปในทิศทางที่ถูกต้องตามสภาพแวดล้อมของท้องถิ่น และเป็นศูนย์รวมจิตใจที่พึ่งชุมชนระหว่างวัด บ้าน โรงเรียน และหน่วยงานราชการ

สอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาสุภกัณฑ์ สุขุมมาโล (2557) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “บทบาทการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลโพนสูง อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย” ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า บทบาทการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลโพนสูง อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย ประชาชนมีความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสามารถเอามาอภิปรายผลได้ ดังนี้

1.1 ด้านทาน พบว่า ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักการการพัฒนาชุมชนตามหลักสังคหวัตถุธรรมของวัดสันช้าง อำเภอหนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี ด้านทาน อยู่ในระดับมาก โดยวัดได้จัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกแก่ชุมชนเมื่อเกิดภัยพิบัติ มีการส่งเสริมสนับสนุนให้ชุมชนมีการจัดตั้งกลุ่มเพื่อดำเนินกิจกรรมต่างๆ เกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนอยู่ตลอดเวลา เอาใจใส่ในการให้ความรู้กับชุมชนเกี่ยวกับการแก้ปัญหาในชุมชนเป็นอย่างดี ให้คำแนะนำ ช่วยแก้ไขปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม เช่น การเกษตรปลอดสาร การทำไร่น้ำสะอาด การอนุรักษ์แหล่งน้ำชุมชน เป็นต้น วัดมีความรู้ มีความสามารถในการเข้าไปช่วยแก้ไขปัญหาต่างๆ และส่งเสริมประชาชนทำกิจกรรมด้านการพัฒนาชุมชน มีการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ในด้านป้องกันภัยพิบัติต่างๆ และเอาใจใส่ให้คำปรึกษา ตลอดจนช่วยเหลือด้วยชุมชนความถูกต้อง รวดเร็ว ทันต่อเวลา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระสุนทร ธมมวโร (บุญคง) (2560) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ในชุมชนวัดหนองสนม จังหวัดระยอง” ผลการวิจัยพบว่า ในด้านทาน อยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าประชาชนในชุมชนวัดหนองสนม จังหวัดระยองให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันได้เป็นอย่างดี

1.2 ด้านปิยวาจา พบว่า ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนตามหลักสังคหวัตถุธรรมของวัดสันช้าง อำเภอหนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี ด้านปิยวาจา อยู่ในระดับมาก โดยวัดได้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์แก่ชุมชน ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์แก่ผู้ที่มาติดต่อเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน ให้คำแนะนำประชาชนด้านการพัฒนาชุมชนด้วยอัธยาศัยไมตรี วัดมีความพร้อมในการให้ข้อมูลแก่ประชาชนด้านการพัฒนาชุมชน ให้การแนะนำในการพัฒนาชุมชน และสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง ให้การอบรมกับชุมชน ด้วยถ้อยคำที่ไพเราะ สุภาพ น่าฟัง ใช้คำพูดที่ให้กำลังใจ ทำให้รับรู้สึกสบายใจ และรับฟังความคิดเห็นของชุมชนอย่างสุภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระปลัดบัวศรี ฐิตวีริโย (ผ่านสำแดง) (2560) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การส่งเสริมพฤติกรรมทางจริยธรรมตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2” ผลการวิจัยพบว่า การส่งเสริมพฤติกรรมทางจริยธรรมด้านปิยวาจา โดยภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 1 ข้อ และระดับมาก จำนวน 9 ข้อ โดยข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ มีการแสดงออกทั้งวาจาและการกระทำต่อครูผู้ร่วมงานด้วยใจเมตตา รองลงมาคือชื่นชมการปฏิบัติงานของผู้อื่น ด้วยความจริงใจ ไม่เสแสร้ง และมีการพูดให้คำแนะนำที่ดีต่อครู และผู้ปกครองนักเรียนอยู่เสมอ ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุด คือส่งเสริมให้บุคลากรใช้คำพูดที่มีจริยธรรม สุภาพไพเราะอ่อนหวาน

1.3 ด้านอตถจริยา พบว่า ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนตามหลักสังคหวัตถุธรรมของวัดสันช้าง อำเภอหนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี ด้านอตถจริยา อยู่ในระดับมาก โดยวัดให้ความช่วยเหลือด้วยความเอื้อเฟื้อเหมาะสมกับลักษณะที่ชุมชนต้องการ เมื่อตัวแทนชุมชนเข้าไปติดต่อขอความช่วยเหลือด้านการพัฒนาชุมชนวัดให้การดูแลแก้ไขปัญหาได้อย่างเต็มที่ และจริงใจ เมื่อชุมชนเข้าไปติดต่อข้อมูลมีความเต็มใจที่จะให้บริการสุดความสามารถเมื่อชุมชนเข้าไปติดต่อขอความช่วยเหลือ ตลอดจนดูแลเอาใจใส่ให้บริการเป็นอย่างดีเมื่อชุมชนเข้าไปติดต่อกับงานด้านการพัฒนา มีกิจกรรมเชิญชวนประชาชน เป็นประจำทุกปี เกี่ยวกับการดูแลชุมชน ให้ความช่วยเหลือประชาชนทุกคนด้วยความเอื้อเฟื้อเหมาะสม และมีความเสียสละใน

การให้บริการแก่ชุมชนทุกคน มีความกระตือรือร้นที่จะคอยช่วยเหลือประชาชนทุกครั้ง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระธวัช วิสุทฺโธ (เนียมปาน) (2560) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การให้บริการมาปนกิจของเจ้าหน้าที่สัปรหรือในเทศบาลนครพิษณุโลกตามหลักสังคหวัตถุ 4” ด้านอัตถจริยา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีการเดินเข้าไปสอบถาม และคอยให้ความช่วยเหลือเกี่ยวกับการมาติดต่องาน และเข้าร่วมพิธีต่างๆ โดยไม่เฉยเมย มีน้ำใจ ช่วยเหลือดูแลสถานที่ในทุกด้านตลอดจนความเรียบร้อยอื่นๆ ด้วยความเต็มใจ

1.4 ด้านสมานัตตตา พบว่า ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนตามหลักสังคหวัตถุธรรมของวัดลั่นช้าง อำเภอนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี ด้านสมานัตตตา อยู่ในระดับมากที่สุด โดยวัดยินดีให้ความช่วยเหลือ ด้านการพัฒนาชุมชนด้วยความเต็มใจ เมื่อประชาชนเข้าไปติดต่อขอความช่วยเหลือด้านการพัฒนา ไม่รู้สึกอึดอัด ทุกคนได้รับความเสมอภาคอย่างเหมาะสม ช่วยเหลือกิจการของชุมชนด้วยความเป็นกันเอง มีอัธยาศัยไมตรี ให้การช่วยเหลือแก่ประชาชนทุกคนอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกันโดยไม่มีการเลือกปฏิบัติ ให้การช่วยเหลือในด้านต่างๆ เหมาะสมต่อความต้องการของชุมชน มีความเป็นกันเอง มีอัธยาศัยไมตรี ทำให้เกิดความเลื่อมใสศรัทธา มีความยึดหยุ่นเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ขอคำปรึกษาทุกคน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของดาบตำรวจวัฒนา ภัทสังข์ (2555) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของสถานีตำรวจภูธรหนองกรด จังหวัดนครสวรรค์” ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มาใช้บริการตามหลักสังคหวัตถุ 4 ด้านสมานัตตตา ของสถานีตำรวจภูธรหนองกรด จังหวัดนครสวรรค์นั้น โดยภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก โดยที่เจ้าหน้าที่ตำรวจแต่งกายด้วยเครื่องแบบที่สุภาพ สะอาดเรียบร้อย ให้บริการประชาชนที่มาติดต่อราชการทุกคนอย่างเป็นกันเอง ไม่รู้สึกอึดอัด มีอัธยาศัยไมตรี มีความเสมอภาคและเท่าเทียมกับทุกคนโดยไม่เลือกปฏิบัติด้วยความเสมอต้นเสมอปลาย

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการพัฒนาชุมชนตามหลักสังคหวัตถุธรรมของวัดลั่นช้าง อำเภอนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

2.1 เพศ จากผลการวิจัย พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาชุมชนตามหลักสังคหวัตถุธรรมของวัดลั่นช้าง อำเภอนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ด้วยเหตุที่ วัดลั่นช้าง อำเภอนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี ให้ความสำคัญกับการดำเนินงานด้านการเผยแผ่ ด้านสาธารณูปการ ด้านการศึกษาสงเคราะห์ ด้านสาธารณสงเคราะห์ตามงานคณะสงฆ์ 6 ด้าน โดยมุ่งแก้ไขปัญหาบุคคล ชุมชน ดังนั้น ปัจจัยด้านเพศ จึงทำให้เกิดความคิดเห็นที่ไม่แตกต่างกันได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระสุนทร ธมมวโร (บุญคง) (2560) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ในชุมชนวัดหนองสนม จังหวัดระยอง” ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ในชุมชนวัดหนองสนม จังหวัดระยอง โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน

2.2 อายุ จากผลการวิจัย พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาชุมชนตามหลักสังคหวัตถุธรรมของวัดลั่นช้าง อำเภอนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี โดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย ด้วยเหตุที่ วัดลั่นช้าง อำเภอนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี ให้ความสำคัญกับการดำเนินงานด้านการเผยแผ่ ด้านสาธารณูปการ ด้านการศึกษาสงเคราะห์ ด้านสาธารณสงเคราะห์ตามงานคณะสงฆ์ 6 ด้าน โดยมุ่งแก้ไขปัญหาบุคคล ชุมชน ดังนั้น ปัจจัยด้านเพศ จึงทำให้เกิดความคิดเห็น ดังนั้น ปัจจัยด้านอายุ จึงทำให้เกิดความคิดเห็นที่แตกต่างกันได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระครูประกาศศาสนกิจ (ณกร ถิ่นสำราญ) (2558) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลวังดิน อำเภอมือง จังหวัดอุดรดิษฐ์” ผลการวิจัยพบว่า บทบาทการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลวังดิน อำเภอมือง จังหวัดอุดรดิษฐ์ มี 5 ด้าน คือ ด้านสังคม ด้าน

เศรษฐกิจ ด้านวัฒนธรรม ด้านการศึกษา และด้านสิ่งแวดล้อม ข้อมูลจากการวิจัยเชิงปริมาณพบว่า ทุกด้านนั้น มีระดับความคิดเห็นของประชาชนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านการศึกษา รองลงมาคือด้านสิ่งแวดล้อมด้านสังคม ด้านวัฒนธรรม และด้านเศรษฐกิจ ตามลำดับ

2.3 การศึกษา จากผลการวิจัย พบว่า ประชาชนที่มีการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาชุมชนตามหลักสังคหัตถุธรรมของวัดลั่นช้าง อำเภอนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ด้วยเหตุที่ วัดลั่นช้าง อำเภอนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี ให้ความสำคัญกับการดำเนินงานด้านการเผยแผ่ ด้านสาธารณูปการ ด้านการศึกษาสงเคราะห์ ด้านสาธารณสงเคราะห์ตามงานคณะสงฆ์ 6 ด้าน โดยมุ่งแก้ไขปัญหาบุคคล ชุมชน ดังนั้น ปัจจัยด้านการศึกษา จึงทำให้เกิดความคิดเห็นที่ไม่แตกต่างกันได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวิหวัส พงศ์กรเกียรติ (2566) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาการให้บริการประชาชนตามหลักสังคหัตถุธรรมของศูนย์ดำรงธรรมอำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี” ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการให้บริการตามหลักสังคหัตถุธรรมของศูนย์ดำรงธรรมอำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ไม่แตกต่างกันซึ่งแสดงให้เห็นว่า ประชาชนผู้มาใช้บริการที่มีความรู้มาก ความรู้น้อย มีมุมมอง มีทัศนคติ และเข้าใจระบบการให้บริการไม่แตกต่างกัน สะท้อนให้เห็นว่าการให้บริการของศูนย์ดำรงธรรม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ถึงแม้ประชาชนผู้มารับบริการจะมีระดับการศึกษาอยู่ในระดับใด เจ้าหน้าที่ก็ให้บริการอย่างเสมอภาค ไม่เลือกปฏิบัติ ได้รับการบริการเท่าเทียมกัน ส่งผลให้ระดับการศึกษาที่ต่างกันมีความพึงพอใจที่ไม่แตกต่างกัน

2.4 อาชีพ จากผลการวิจัย พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาชุมชนตามหลักสังคหัตถุธรรมของวัดลั่นช้าง อำเภอนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ด้วยเหตุที่ วัดลั่นช้าง อำเภอนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี ให้ความสำคัญกับการดำเนินงานด้านการเผยแผ่ ด้านสาธารณูปการ ด้านการศึกษาสงเคราะห์ ด้านสาธารณสงเคราะห์ตามงานคณะสงฆ์ 6 ด้าน โดยมุ่งแก้ไขปัญหาบุคคล ชุมชน ดังนั้น ปัจจัยด้านอาชีพ จึงทำให้เกิดความคิดเห็นที่ไม่แตกต่างกันได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระธีรวัฒน์ ธีรวิฑฒโน (บุญเป็ง) (2565) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารงานตามหลักราชสังคหัตถุธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลม่วงตึ๊ด อำเภอกุเพียง จังหวัดน่าน” ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักราชสังคหัตถุธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลม่วงตึ๊ด อำเภอกุเพียง จังหวัดน่าน พบว่า ประชาชนที่มี เพศ อาชีพ และรายได้ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามราชสังคหัตถุธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลม่วงตึ๊ด ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ส่วน ประชาชนที่มี อายุ และระดับการศึกษา ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามราชสังคหัตถุธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลม่วงตึ๊ด แตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

2.5 รายได้ จากผลการวิจัย พบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาชุมชนตามหลักสังคหัตถุธรรมของวัดลั่นช้าง อำเภอนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ด้วยเหตุที่ วัดลั่นช้าง อำเภอนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี ให้ความสำคัญกับการดำเนินงานด้านการเผยแผ่ ด้านสาธารณูปการ ด้านการศึกษาสงเคราะห์ ด้านสาธารณสงเคราะห์ตามงานคณะสงฆ์ 6 ด้าน โดยมุ่งแก้ไขปัญหาบุคคล ชุมชน ดังนั้น ปัจจัยด้านรายได้ จึงทำให้เกิดความคิดเห็นที่ไม่แตกต่างกันได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของภิญญาดา พรหมณโชติ (2566) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาคุณภาพการให้บริการประชาชนตามหลักสังคหัตถุธรรมของเทศบาลตำบลเลาขวัญ อำเภอลำดวนบุรี ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการพัฒนาคุณภาพการ

ให้บริการประชาชนตามหลักสังคหัตถุธรรมของเทศบาลตำบลเลาขวัญ อำเภอเลาขวัญ จังหวัดกาญจนบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลพบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการให้บริการตามหลักสังคหัตถุธรรม ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

3. ผลการศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนาชุมชนตามหลักสังคหัตถุธรรมของวัดลั่นช้างอำเภอหนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี

3.1 ด้านทาน ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนาชุมชนตามหลักสังคหัตถุธรรมของวัดลั่นช้าง อำเภอหนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี พบว่า ผู้สูงอายุในชุมชนเพิ่มสูงขึ้น สิ่งของในการบริจาคไม่เพียงพอ ส่วนข้อเสนอแนะ สรรวจจำนวนที่แน่นอน เพื่อจะได้รับสิ่งของอย่างทั่วถึง สอนให้ผู้รับรู้จักพอดี พอเพียง รู้จักบริหารจัดการสิ่งของที่มีอยู่อย่างรู้คุณค่า สอดคล้องกับงานวิจัยของอุทุมพร เกตุสุนทร (2564) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ศึกษาวิเคราะห์จริยศาสตร์ในการพัฒนาชุมชนจังหวัดภาคเหนือ” ผลการวิจัยพบว่า กรณีศึกษาทั้ง 2 แห่ง มีแนวคิดในการทำงานแก้ไขปัญหามุมชนโดยใช้สถานการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนมาวิเคราะห์ และออกแบบกระบวนการแก้ไขปัญหามาใช้แนวคิดทางพุทธศาสนาเป็นหลัก เป็นการพัฒนาคอบคลุมทุกมิติ ทั้งด้านกาย วาจา และใจ เป้าหมายสำคัญเพื่อยกระดับจิตใจของคนในชุมชนให้หลุดพ้นจากความทุกข์ทางกาย และทางใจ ส่วนแนวคิดทางด้านจริยศาสตร์นั้น พบว่า การพัฒนาชุมชน ผลลัพธ์ดังกล่าวนี้เกิดจากแนวคิดความมีคุณค่าภายนอก ในกลุ่มทฤษฎีจริยศาสตร์ที่เน้นพิจารณาผลการกระทำ ประกอบด้วยแนวคิดหลักการสร้างผลลัพธ์อัตโนมัติ ทฤษฎีนี้พิจารณาความถูกต้องของการกระทำจากผลของการกระทำที่มีต่อตัวผู้กระทำเท่านั้น

3.2 ด้านปิยวาจา ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนาชุมชนตามหลักสังคหัตถุธรรมของวัดลั่นช้าง อำเภอหนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี พบว่า พระสงฆ์ใช้คำพูดไม่สุภาพ บุคลากรในวัดใช้คำพูดเกรี้ยวกราด ส่วนข้อเสนอแนะ ให้ใช้หลักปิยวาจาให้มากๆ ควรรักษาภิรยา คำพูดให้เรียบร้อย สอดคล้องกับงานวิจัยของพระครูภาวนารัตนารมณ์ (กำพล สิริภุโท) (2558) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรมของพระสังฆาธิการในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ผลการวิจัยพบว่า ด้านบุคลิกภาพ ควรใช้การอบรมเพื่อพัฒนาบุคลิกภาพทางร่างกายและการแสดงออกทางอารมณ์ และสร้างค่านิยมและความสนใจในการสร้างบุคลิกภาพที่ดี น่าเลื่อมใส จนกระทั่งพัฒนาให้เป็นบุคคลที่มีเชี่ยวชาญ มีทัศนคติทางสังคมที่ดี ด้านเจตคติ ควรสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับเพื่อนร่วมงาน มิตรสหาย เพื่อให้การปฏิบัติงานหรือการดำเนินงานที่เป็นไปด้วยความราบรื่น ฝึกการมองให้เห็นตามความเป็นจริง ด้วยการลงมือทำ หรือปฏิบัติอย่างจริงจัง จนเห็นเป็นเหตุและผลอย่างชัดเจน โดยผ่านกระบวนการการฝึกอบรม แล้วจึงค่อยๆ สร้างแรงจูงใจและสิ่งเร้า เพื่อกระตุ้นเจตคติ ด้านทักษะ อบรมการ ปฏิบัติงานหรือส่วนที่เกี่ยวข้อง การปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่น หรือการทำงานเป็นทีมเหล่านี้ เป็นต้น

3.3 ด้านอรรถจริยา ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนาชุมชนตามหลักสังคหัตถุธรรมของวัดลั่นช้าง อำเภอหนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี พบว่า เมื่อมีการทำงานกิจกรรมต่างๆ บุคลากรของวัดมักเห็นแก่ความเหนื่อย คอยหลบหลีกเลี่ยงงานที่หนัก ขาดเอาใจใส่ในด้านการทำงานเป็นหมู่คณะ และมีลักษณะการทำงานที่ก้าวถ่างงานกันในแต่ละงาน ส่วนข้อเสนอแนะ วัดควรอุทิศตนเพื่อชุมชนให้มากขึ้น และปฏิบัติงานหน้าที่การของตนให้สำเร็จลุล่วงในขอบข่ายงานที่ตนเองรับผิดชอบ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระครูใบฎีกาสุรพล อาสโภ (2558) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนารูปแบบงานสาธารณสงเคราะห์ตามกระบวนการที่ศรัทธาพุทธ” ผลการวิจัยพบว่า เน้นการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบที่สามารถปฏิบัติงานออกมาแล้วเป็นสาธารณประโยชน์จริงอย่างเป็นรูปธรรม และที่สำคัญต้องปรับประยุกต์หลักพุทธ

ธรรมอันเหมาะสมมี หลักไตรสิกขา หลักพรหมวิหารธรรม และหลักสังคหวัตถุธรรม ฯลฯ มาใช้ในการปฏิบัติงานทั้งระบบอย่างเหมาะสมดีงาม โดยมีเป้าหมายจุดประสงค์หลักเพื่อให้คณะสงฆ์ได้ถือปฏิบัติดำเนิน การเน้นหลักให้คณะสงฆ์ได้ทำงานช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อนในด้านต่างๆ เป็นหลักสำคัญ การปฏิบัติงานด้านการสาธารณสุขของคณะสงฆ์ภาค 15 จึงต้องเน้นหนักไปในทิศทางที่เกี่ยวกับการที่คณะสงฆ์ต้องให้ความสงเคราะห์ประชาชนในชุมชนและสังคม

3.4 ด้านสมานัตตตา ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนาชุมชนตามหลักสังคหวัตถุธรรมของวัดลั่นช้าง อำเภอนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี พบว่า พระสงฆ์มีกิริยาที่ไม่สมสมณสารูป ขาดความเอาใจใส่ ส่วนข้อเสนอแนะ พระสงฆ์วางตนให้เหมาะสม และร่วมรับรู้ปัญหาของชาวบ้าน สอดคล้องกับงานวิจัยของประสาน เจริญศรี (2558) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการตามหลักสังคหวัตถุธรรมของสำนักงานเทศบาลเมืองชลบุรี” ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการตามหลักสังคหวัตถุธรรม ของเทศบาลเมืองชลบุรี เมื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของประชาชนโดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลแล้วพบว่า บุคคลที่มีเพศและระดับการศึกษาต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการให้บริการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สำหรับ อายุ อาชีพ และรายได้ มีความพึงพอใจไม่แตกต่าง แนวทางการปรับปรุง เจ้าหน้าที่ควรพัฒนาด้านการบริการอย่างมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานให้ดียิ่งขึ้น ควรมีการอบรมด้านคุณธรรมโดยนำหลักธรรมเข้ามาประยุกต์ใช้โดยเฉพาะหลักสังคหวัตถุธรรม

องค์ความรู้การวิจัย

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยคือ แนวการพัฒนาชุมชนตามหลักสังคหวัตถุธรรมของวัดลั่นช้าง อำเภอนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี มีรายละเอียด ดังนี้

1. ด้านทานในการพัฒนาชุมชนตามหลักสังคหวัตถุธรรมของวัดลั่นช้าง อำเภอนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรีอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อ 1 วัดได้จัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกแก่ชุมชนเมื่อเกิดภัยพิบัติ อยู่ในระดับมากที่สุด และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ข้อ 3 วัดเอาใจใส่ในการให้ความรู้กับชุมชนเกี่ยวกับการแก้ปัญหาในชุมชนเป็นอย่างดี อยู่ในระดับมาก

2. ด้านปิยวาจาในการพัฒนาชุมชนตามหลักสังคหวัตถุธรรมของวัดลั่นช้าง อำเภอนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อ 7 วัดใช้คำพูดที่ทำให้กำลังใจ ทำให้รับรู้สึกสบายใจ อยู่ในระดับมากที่สุด และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ข้อ 3 วัดให้คำแนะนำประชาชนด้านการพัฒนาชุมชนด้วยอัธยาศัยไมตรี อยู่ในระดับมาก

3. ด้านอัตถจริยาในการพัฒนาชุมชนตามหลักสังคหวัตถุธรรมของวัดลั่นช้าง อำเภอนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อ 1 วัดให้ความช่วยเหลือด้วยความเอื้อเฟื้อเหมาะสมกับลักษณะที่ชุมชนต้องการ เมื่อตัวแทนชุมชนเข้าไปติดต่อขอความช่วยเหลือด้านการพัฒนาชุมชน อยู่ในระดับมากที่สุด และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ข้อ 2 วัดให้การดูแลแก้ปัญหาให้อย่างเต็มที่ และจริงใจ เมื่อชุมชนเข้าไปติดต่อข้อมูล และข้อ 3 วัดมีความเต็มใจที่จะให้บริการสุดความสามารถเมื่อชุมชนเข้าไปติดต่อขอความช่วยเหลือ อยู่ในระดับมาก

4. ด้านสมานัตตตาในการพัฒนาชุมชนตามหลักสังคหวัตถุธรรมของวัดลั่นช้าง อำเภอนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อ 1 วัดยินดีให้ความช่วยเหลือ ด้านการพัฒนาชุมชนด้วยความเต็มใจ เมื่อประชาชนเข้าไปติดต่อขอความช่วยเหลือ

ด้านการพัฒนา อยู่ในระดับมากที่สุด และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ข้อ 3 วัดให้ช่วยเหลือกิจการของชุมชน ด้วยความเป็นกันเอง มีอริยาไยไม่ตรี อยู่ในระดับมาก สรุปลดงภพที่ 1

การพัฒนาชุมชนตามหลักสังคหวัดฤธรรมของวัดลีนซ้าง อำเภอนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี			
ด้านทาน	ด้านปิยวจา	ด้านอัตถจริยา	ด้านสมานัตตดา
ช่วยเหลือผู้อื่น ให้คำแนะนำที่ถูกต้อง	ใช้ถ้อยคำที่สุภาพ พุดแต่สิ่งที ก่อให้เกิด ประโยชน์	รู้จักเสียสละ ไม่เห็นแก่ตัว ช่วยเหลือเพื่อนร่วม ชุมชน	วางตัวให้เหมาะสมกับฐานะ ไม่หวั่นไหวและเปลี่ยนแปลง ง่าย
เมื่อมีความเดือดร้อนในด้าน ปัจจัยทั้งสี่ วัดควรให้ความ ช่วยเหลือ หมายถึง การให้ ทานอันเป็นสิงของเครื่องใช้ ต่างๆ พุนหรือทรัพย์สิน สิงของ ตลอดจนให้ความรู้ ความเข้าใจและให้ คำแนะนำ และรวมไปถึง การให้อภัยแก่เพื่อนร่วมงาน เมื่อเพื่อนร่วมงานทำงาน ผิดพลาดหรือไม่ประสบ ความสำเร็จ เพื่อสร้างชุมชน สังคมที่มีน้ำใจงาม มีความ รัก ความสามัคคี เป็นหนึ่ง ันเดียวกันมากขึ้น	เมื่อมีความเดือดร้อนจาก การทำงาน ร่วมกัน หรือ ต้องการความช่วยเหลือ ทางด้านกำลังใจ ควรให้ ความช่วยเหลือด้วยการ พุดให้กำลังใจ แสดง ความเห็นอกเห็นใจ ให้ คำแนะนำ ชี้แจงอย่าง ถูกต้อง ไม่พุดจาตุหมัน เสียดสี ใช้คำพุดด้วยความ ไพเราะน่าฟัง	เมื่อบุคลากรในองค์กร ต้องการความช่วยเหลือ ทางด้านร่างกาย บุคลากร ในองค์กรก็ให้ความสำคัญ ขวนขวายช่วยเหลืออย่าง เต็มกำลังความสามารถ หรือการให้ความสำคัญกับ องค์กรของตนเองด้วยการ ช่วยเหลือกิจการต่างๆ ภายในองค์กร บำเพ็ญ สาธารณะประโยชน์ รวมทังช่วยแก้ไขปัญหา ภายในองค์กรด้วยความ เต็มใจ	เมื่อเกิดปัญหาขึ้นในองค์กร บุคลากรก็เข้าไปช่วยในการ แก้ไขปัญหา โดยให้ความเสมอ ภาค ไม่เอาเปรียบผู้อื่น อยู่ร่วม ทุกระ่วมสุข ร่วมรับรู้ ร่วมแก้ไข ปัญหา เพื่อให้เกิดประโยชน์สุข ร่วมกันกับเพื่อนร่วมงาน และ องค์กรทุกครั้ง ¹

ภพที่ 1 แนวทางการพัฒนาชุมชนตามหลักสังคหวัดฤธรรมของวัดลีนซ้าง อำเภอนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้
  - 1.1 ภาครัฐ และคณะสงฆ์ ควรเพิ่มบุคลากรตลอดจนควรจัดให้มีการอบรมเสริมสร้างทักษะ ศักยภาพให้พระภิกษุให้มากและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
  - 1.2 ภาครัฐ ภาคเอกชน ประชาชน ควรสร้างเครือข่ายภาคีทำงานร่วมกัน และให้การ สนับสนุนพัสดุหรือวัสดุสิงของทีจำเป็นสำหรับการจัดกิจกรรมของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล
  - 1.3 ภาครัฐ ภาคเอกชน ประชาชน ต้องมีนโยบายส่งเสริมการในการเอาหลักสังคหวัดฤธรรม มาใช้ในบ้าน ชุมชน สังคม และองค์กรให้ชัดเจน เนืองด้วยเป็นหลักธรรมสำหรับการอยู่ร่วมกันได้อย่างสุก

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาเกี่ยวกับพุทธนวัตกรรมในการพัฒนาชุมชนเพื่อความยั่งยืน ยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

2.2 ควรศึกษาเกี่ยวกับ การพัฒนารูปแบบชุมชนในยุคโลกาภิวัตน์ทางพุทธวัฒนธรรมสังคม

2.3 ควรศึกษาเกี่ยวกับ การพัฒนาชุมชนระดับอำเภอ จังหวัดต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- คณะกรรมการบริหารงานตำบลยางน้ำกลัดเหนือ. (2566). **แผนพัฒนาตำบลยางน้ำกลัดเหนือ พ.ศ. 2566-2570**. เพชรบุรี: องค์การบริหารส่วนตำบลยางน้ำกลัดเหนือ.
- ดาบตำรวจวัฒนา ภัคสังข์. (2555). **ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของสถานีตำรวจภูธรหนองกรด จังหวัดนครสวรรค์**. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ประสาน เจริญศรี. (2558). **ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการตามหลักสังคหวัตถุธรรมของสำนักงานเทศบาลเมืองชลบุรี**. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระครูใบฎีกาสุพล อาสโม. (2558). **การพัฒนารูปแบบงานสาธารณสงเคราะห์ตามกระบวนการทัศนวิधिพุทธ**. ดุษฎีนิพนธ์พุทธศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระครูประกาศศาสนกิจ (ณกร ถิ่นสำราญ). (2558). **การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ในเขตตำบลวังดิน อำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์**. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระครูวิจิตรธรรมานุรักษ์. (2557). **การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมสำหรับการพัฒนาชุมชนของพระสังฆาธิการในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 2**. ดุษฎีนิพนธ์พุทธศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระธวัช วิสุโท (เนียมปาน). (2560). **การให้บริการมาปนกิจของเจ้าหน้าที่สัปเหร่อในเทศบาลนครพิษณุโลกตามหลักสังคหวัตถุ 4**. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระธีรวัฒน์ ธีรวิวัฒน์ (บุญเป็ง). (2565). **การบริหารงานตามหลักราชสังคหวัตถุธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลม่วงตึ๊ด อำเภอภูเพียง จังหวัดน่าน**. สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระปลัดบัวศรี ฐิตวิริโย (ผ่านสำแดง). (2560). **การส่งเสริมพฤติกรรมทางจริยธรรมตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม**. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระพันธุวัฒน์ ธมมวาทมโน (ภูมิจึง) และวิทยา ทองดี. (2565). **สังคมไทยกับการพัฒนาแบบยั่งยืนตามแนวพระพุทธศาสนา**. วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์. 7(3). 306.

- พระมหาสุภกัณฑ์ สุขุมมาโล. (2557). บทบาทการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์สูง อำเภอ
ด้านซ้าย จังหวัดเลย. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย.
- พระสมุห์วีระ สุนทรโร. (2566). พระสงฆ์กับการพัฒนาชุมชนตามหลักพุทธศาสนา. วารสารสหวิทยาการ
นวัตกรรมปริทรรศน์. 6(4). 249.
- พระสุนทร ธรรมวโร (บุญคง). (2560). การประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ในชุมชนวัดหนองสนม จังหวัด
ระยอง. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ภิญญาดา พราหมณ์โชติ. (2566). การพัฒนาคุณภาพการให้บริการประชาชนตามหลักสังคหวัตถุธรรมของ
เทศบาลตำบลเลาขวัญ อำเภอเลาขวัญ จังหวัดกาญจนบุรี. สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร
มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- วิทวัส พงศ์กรเกียรติ. (2566). การพัฒนาการให้บริการประชาชนตามหลักสังคหวัตถุธรรมของศูนย์ดำรง
ธรรมอำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี. สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต.
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. (2554). การพัฒนาวัดสู่ความเป็นมาตรฐาน. กรุงเทพมหานคร:
สำนักพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอชุมแพ. (2560). มาตรฐานการพัฒนาชุมชน. ขอนแก่น: สำนักงานพัฒนาชุมชน
อำเภอชุมแพ.
- อุทุมพร เกตุสุนทร. (2564). ศึกษาวิเคราะห์จริยศาสตร์ในการพัฒนาชุมชนจังหวัดภาคเหนือ. วิทยานิพนธ์
พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.